gemeente Rheden

gemeente Rheden

B en W-voorstel

portefeuillehouder
T.A.F.A. Klomberg

begrotingsprogramma
4 Duurzaamheid

draagt bij aan Global Goal(s)
7 Betaalbare en duurzame energie
11 Duurzame steden en gemeenschappen
13 Klimaatactie
17 Partnerschappen om doelstellingen te bereiken

b en w-vergadering
23 februari 2021

agendapunt

bijlage(n)
4

rol raad
Ter kennisneming

onderwerp
Ontwerpbeleidskader Energie en Landschap en ontwerpbeleidskader Samen Energie Opwekken vrijgeven voor inspraak".

INHOUD VOORSTEL
1. het ontwerpbeleidskader Samen Energie Opwekken vaststellen
2. het ontwerpbeleidskader Energie en Landschap vaststellen
3. kennis geven en ter inzage leggen van het ontwerpbeleidskader Samen Energie Opwekken en het ontwerpbeleidskader Energie en Landschap vanaf 4 maart tot en met 14 april.

1 Wat is de aanleiding?

De gemeente Rheden werkt, net als alle andere gemeentes in Nederland, aan een opgave op het gebied van de opwek van duurzame energie. Dit doet zij met als doel om in 2040 CO2-neutraal te zijn (Beleidskader Klimaataanpak 2019-2022). Zonnevelden en windturbines bieden op dit moment de beste mogelijkheden voor die opwek. Voor het plaatsen van deze installaties om grootschalige energie opwek mogelijk te maken zijn we aangewezen op de ruimte die in ons buitengebied beschikbaar is. We vinden het belangrijk dat de gemeentelijke kaders, uitgangspunten en wensen voor de opwek van (grootschalige) duurzame energie uit wind en zon vastliggen zodat bij zowel lokale ontwikkelingen als bij (boven)regionale samenwerking op dit gebied de lokale belangen gefundeerd worden geborgd. Denk bijvoorbeeld aan de meerjarige regionale samenwerking in de regio Arnhem Nijmegen voor de Regionale Energie Strategie (RES).

In het beleidskader Energie en Landschap wordt het speelveld vast gelegd waarbinnen ruimte is voor de opwek van duurzame energie. Tevens zijn er randvoorwaaden opgenomen hoe we duurzame energie een plek in het landschap kunnen geven met respect voor de bestaande kwaliteiten en waar we deze kwaliteiten mogelijk zelfs kunnen versterken. Het beleidskader Samen Energie Opwekken gaat in op de manier hoe wij initiatieven binnen onze gemeenten willen laten verlopen. Het geeft handvatten en een toetsingskader voor zowel proces- als financiële participatie. Dit beleidskader geeft initiatiefnemers inzicht in wat er van hun wordt verwacht en borgt gelijktijdig daar waar mogelijk een gelijk speelveld voor de inwoners.
De beleidskaders zijn beleidsregels in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (zie art. 1:3, lid 4 en titel 4.3).

2 Wat is het bestaand beleid c.q. kader?

Voorliggende ontwerpbeleidskaders zijn in hoofdzaak opgesteld binnen de volgende kaders:
o Klimaatakkoord 2019
o Klimaatbeleid "Aan de slag voor een duurzaam klimaat 2019-2022"
o Coalitieakkoord 2018 -2022 "Rheden geeft Energie

- Omgevingsvisie en –verordening Provincie Gelderland
- Erfgoednota Verbindend Verleden
- Structuurvisies Dieren, Rheden, Velp en Kleine Kernen

- Omgevingsvisie Buitengebied
- Gebiedspaspoort Laag-Soeren
- Inspraakverordening en Afdeling 3.4 Awb

3 Wat willen wij bereiken op de genoemde Global Goal(s)?

Met deze ontwerpbeleidskaders scheppen wij duidelijkheid naar initiatiefnemers, omwonenden en het gemeentelijk bestuur binnen welke kaders planologische medewerking gegeven kan worden aan initiatieven voor de opwek van kleinschalige en grootschalige vormen van duurzame energie. Met deze beleidskaders geven wij de diverse belangen positie in de afwegingen naar en in besluitvorming. 7 Betaalbare en duurzame energie
11 Duurzame steden en gemeenschappen
13 Klimaatactie
17 Partnerschappen om doelstellingen te bereiken

4 Wat gaan wij ervoor doen?

Op 4 maart wordt het beleidskader Energie en Landschap samen met het beleidskader Samen Energie Opwekken formeel ter inzage gelegd tot en met 14 april. Beide beleidskaders zijn dan in te zien via de website. Ook wordt een advertentie geplaatst in de Regiobode, een persbericht verstuurd, een nieuwsbrief verzonden en er wordt aandacht aan besteed via social media. Daarnaast sturen we een bericht (met de aankondiging van de ter inzagelegging) naar iedereen die deel genomen heeft aan de dialoog en/of schriftelijk heeft gereageerd. Hierin staat een overzicht van de aangeleverde inbreng en de antwoorden en afwegingen die gemaakt zijn.
Alle inbreng vanuit de dialoog, gesprekken en schriftelijke reacties zijn verwerkt in een drietal documenten.

- Verslag dialoog (overzicht van de aangeleverde inbreng door inwoners in de dialoog op de analyse Energie en Landschap en de afwegingen en antwoorden.)
- Verslag dialoog (overzicht van de geleverde inbreng door inwoners tijdens de webinars over het onderwerp Samen Energie Opwekken.)
- Verslag beantwoording van de reacties nav informele ter inzagelegging van het beleidskader Samen Energie Opwekken (overzicht van de reacties op de informele ter inzagelegging en de antwoorden hier op, voor zover de reacties betrekking hadden op de inhoud van het beleidskader Samen Energie Opwekken.)

Tijdens de inzage periode bieden wij iedereen de mogelijkheid om zowel mondeling als schriftelijk een zienswijze in te dienen.

Er wordt parallel lopend aan dit proces een gemeentebrede peiling uitgezet waarin een aantal vragen is opgenomen over grootschalige opwek en de projectparticipatie.

1. Eind februari of begin maart start de peiling onder de panelleden van Rheden Spreekt.
2. Tegelijkertijd stellen we een open link beschikbaar voor iedereen die niet in het panel zit maar wel wil meedoen.
3. We zijn voornemens eind februari een peiling onder onze jongeren te kunnen uitzetten met een tool die is afgestemd op deze doelgroep.
4. Ten slotte zijn wij voornemens medio april de resultaten van beide onderzoeken aan de gemeenteraad voorleggen om de besluitvorming ten aanzien van het eindbod van de Regionale Energie Strategie 1.0 en de beleidskaders Energie en landschap en Samen Energie Opwekken, zoals door de raad gevraagd, te kunnen ondersteunen met de gewogen mening van de inwoners van onze gemeente.

Samenhang met Regionale Energie Strategie (RES)

Nederland heeft de internationale klimaatafspraken uitgewerkt in een nationaal Klimaatakkoord (2019) en klimaatwet. Eén afspraak uit dit akkoord is dat dertig regio's in Nederland moeten onderzoeken waar en hoe het beste duurzame energie op land kan worden opgewekt. Dit moeten de regio's vastleggen in een Regionale Energie Strategie (RES). Hierin staat welke bijdrage elke regio denkt te kunnen leveren aan de landelijke doelstelling van 35TWh voor wind- en zonne-energie op land. Concreet richt de RES zich op:

- De opwekking van duurzame elektriciteit via windmolens, zonnevelden en zon op grote daken (>15kWP)
- De warmtetransitie in de gebouwde omgeving en
- De benodigde opslag en de energie infrastructuur.

Elke regio maakt hierin zijn eigen keuzes. Rheden behoort met nog 17 andere gemeentes tot de regio Arnhem-Nijmegen. Het eindbod RES 1.0 voor de regio Arnhem–Nijmegen zal in de komende

maand mei in de gemeenteraad worden behandeld en voor onze gemeente worden vastgesteld.

We vinden het belangrijk dat de gemeentelijke ruimtelijke kaders, uitgangspunten en wensen voor de opwek van (grootschalige) duurzame energie uit wind en zon vastliggen. Hiermee worden de lokale belangen bij zowel lokale ontwikkelingen als bij (boven)regionale samenwerking op dit gebied de gefundeerd geborgd. Daarom werken we parallel lopend aan het opstellen van de Regionaal Energie Strategie voor de regio Arnhem-Nijmegen aan onze eigen afwegingen die we hebben vastgelegd het beleidskader Energie en Landschap. Het nagenoeg gelijktijdig opstellen van dit beleidskader door de gemeente en het formuleren van het eindbod RES1.0 in de regio hebben elkaar ondersteund in discussies, dilemma's en uiteindelijk maken van keuzes.

Naast het lokaal vastleggen van de ruimtelijke kaders is het ook van belang om lokaal afspraken te maken over op welke wijze inwoners worden betrokken bij daadwerkelijk initiatieven. De RES regio Arnhem – Nijmegen legt hiervoor specifiek een verantwoordelijkheid bij de gemeenten neer. Het zeker stellen van een traject dat moet leiden tot maatschappelijk draagvlak en een balans tussen de energie-opbrengst en de maatschappelijke kosten is verwerkt in het beleidskader Samen Energie Opwekken.

Uiteindelijk moeten beide beleidskaders zorgen voor een evenwicht tussen de regionale ambities en de lokale mogelijkheden hier.

5 Wat zijn de financiële consequenties?

Aan het voorstel om de ontwerpbeleidskaders ter inzage te leggen zijn de kosten van de reguliere ambtelijke capaciteit en inzet van communcatiemiddelen gemoeid.

6 Wat zijn de risico's?

We vinden het belangrijk dat de gemeentelijke kaders, uitgangspunten en wensen voor de opwek van (grootschalige) duurzame energie uit wind en zon vastliggen zodat bij zowel lokale ontwikkelingen als bij (boven)regionale samenwerking op dit gebied de lokale belangen worden geborgd.
In de raadsvergadering van 25 mei 2021 zal de Raad gevraagd worden in te stemmen met het eindbod van de Regionale Energie Strategie 1.0. Het voorliggende lokale beleid is ondersteunend aan deze beslissing van de Raad. Wij zij daarom voornemens om in de voorbereidende raadsvergadering in mei de Raad mee te nemen in de tussen resultaten van de ter inzage legging van de beleidskaders die relevant zijn voor de vaststelling van het eindbod RES 1.0.
Wanneer het College niet kan instemmen met het voorliggende ontwerpbeleidskaders en ontwerpbesluit kunnen de lokale beleidskaders niet ter inzage worden in de periode voorafgaand aan deze raadsvergadering.

7. **Wat is het draagvlak voor dit voorstel?**

Het is intern ambtelijk met de verschillende vakdisciplines afgestemd en akkoord bevonden.

In de voorbereiding is inwoners en belanghebbende uitgebreid de gelegenheid geboden om input te leveren voor de beleidskader. Er is goed inzicht verkregen in de zienswijzen van de belanghebbenden. Hieruit is gebleken dat voor inwoners nog veel onbekend is en er zorgen zijn. Het nog meer en informeren van inwoners over de inhoud van de voorliggende voorstellen wordt daarom belangrijk gevonden (zie paragraaf communicatie).

In het beleidskader Energie en Landschap zijn daarnaast een aantal afwegingen gemaakt die op dit moment weinig draagvlak hebben bij een deel van der inwoners van de gemeente Rheden. Bijvoorbeeld:

- Het uitgangspunt om voor de locaties geschikt voor windenergie uit te gaan van de huidige wet- en regelgeving. Hierbij is de afstand tot woonkernen minimaal 500 – 650 m voor respectievelijk een windmolen van 3 MW of 5,6 MW). Veelal wordt gevraagd om een grotere afstand omdat wetgeving is verouderd zou zijn. Het huidige uitgangspunt zou ten koste gaan van gezondheid en woongenot.
    - In het beleidskader houden we vast aan de huidige wet- en regelgeving als vertrekpunt maar hebben we in de algemene randvoorwaarden opgenomen dat de gezondheidseffecten ten aanzien van geluid en slagschaduw door de initiatiefnemer

in beeld moeten worden gebracht. Hierbij moet ook rekening worden gehouden met het stapeleffect van geluid bij meerdere geluidsbronnen en het stroboscoopeffect van de schaduwwerking. Plaatsing van windmolens mag geen onevenredige impact op de gezondheid hebben, hierbij gaat de gemeente uit van de richtlijnen als opgesteld door de GGD. Dit geeft de ruimte om in het ontwikkeltraject van een initiatief samen met de belanghebbende te kijken naar juist positionering van de windmolens en afstand tot de woningen.

- Locaties De Beemd-Velperwaarden en Soerens Broek worden door inwoners gezien als zeer waardevol vanuit o.a. landschappen en natuurwaarden en daarmee minder geschikt voor windmolens.
    - In het beleidskader staat dat het streven is om zoveel mogelijk rendement te behalen uit windenergie met zo min mogelijk negatieve impact op de natuur, zo goed mogelijke passend in de ruimte en met zoveel mogelijk maatschappelijk begrip. De komende twee jaar zal de provincie Gelderland in samenspraak met de Regionale Energie Strategie (RES) regio's rondom de Veluwe verder onderzoek doen naar mogelijkheden en onmogelijkheden van windturbines nabij de Veluwe. Lopende dit onderzoek zullen initiatieven ten aanzien van grootschalige windmolens worden aangehouden. Met het vaststellen van RES 2.0 ziet het college een nieuw moment om hier over te besluiten. Grootschalige energie-opwek met wind (eventueel in combinatie met zon) wordt nu niet expliciet uitgesloten.
- De mogelijkheden voor kleinschalige opwek in de oranje gebieden op de kaart met het speelveld zon en dan in het bijzonder bij de Ellecomsepolder en Biljoen (dorpsrand Velp). Deze gebieden zijn vanuit cultuurhistorie zeer kwetsbaar.
    - We hebben in het beleidskader deze gebieden er vooralsnog niet uitgehaald omdat we op voorhand kleine (burger)initiatieven niet willen uitsluiten. Wij onderschrijven de gevoeligheid van de locaties maar vinden dat de verfijning van de oranje gebieden bij uitstek thuis hoort in het participatie traject rondom een initiatief met direct belanghebbende. In het beleidskader is toegevoegd dat van initiatiefnemers grote terughoudendheid wordt gevraagd bij de ontwikkeling in deze gebieden en is de cultuurhistorische waardering zoals opgesteld door de Initiatiegroep Duurzaam opgewekt Ellecom in de bijlage toegevoegd als ondersteuning en voorbeeld.

Bij het beleidskader Samen Energie Opwekken is aangegeven dat:

- Duidelijker aangeven moet worden waarom bepaalde keuzes zijn gemaakt, bijvoorbeeld het niet verplicht stellen van het informeren van de omwonenden voordat er een toets van het projectvoornemen door de gemeente plaatsvindt. De teksten zijn aangepast en er wordt duidelijker gemotiveerd waarom keuzes worden gemaakt. Bij het genoemde voorbeeld is aangegeven dat het om een toets aan beleid, wet-en regelgeving gaat, om te kijken of het project niet op voorhand kansloos is. Dat het in veel gevallen wel ten sterkste aan te raden is dat een initiatiefnemer voor of tijdens de toetsing communiceert met de belanghebbenden.
- Duidelijker uitleggen wat er wordt bedoeld met bijvoorbeeld een omgevingsraad en gebiedstafels. De begrippen 'omgevingsraad' en 'gebiedstafels' zijn naar aanleiding van de opmerkingen duidelijker omschreven.
- Duidelijker aangeven hoe de belangen van de inwoners zijn geborgd. De toetsmomenten door de gemeente in de verschillende projectfasen zijn explicieter benoemd en de mogelijkheden van de belanghebbenden om inbreng te hebben bij projecten zijn duidelijker beschreven.

8 Hoe en met wie wordt er gecommuniceerd?

Zie punt 4 voor de communicatie rondom de terinzage legging.

Wij hebben in november 3 webinars gehouden waarin we de dialoog zijn aangegaan. Daarna zijn inwoners in de gelegenheid gesteld om zich aan te melden voor 10 minuten-gesprekken met de wethouder. In februari zijn gesprekken georganiseerd met belanghebbende en belangenverenigingen om verder te praten over het concept beleidskader Energie en Landschap (over de landschappelijke inpassing van duurzame energie). In januari is het concept beleidskader Samen Energie Opwekken (over de projectparticipatie bij initiatieven voor grootschalige opwek) in concept op de site van de gemeente gezet voor een informele ter inzage legging. Hier is via verschillende social media aandacht aan besteed. Ook is een

advertentie geplaatst in de Regiobode en is een e-mail verstuurd naar de mensen die eerder betrokken waren bij duurzaamheidsactiviteiten van de gemeente. Dit heeft ongeveer 40 schriftelijke reacties van belanghebbenden opgeleverd.
Bij de publicatie op de website van het ontwerpbeleidskaders wordt per beleidskader een verslag toegevoegd met daarin een overzicht van de aangeleverde inbreng en de antwoorden en afwegingen die gemaakt zijn. Bij raadsvergaderingen in juni wordt actief het spreekrecht toegepast, zodat een ieder nog een keer in de gelegenheid wordt gesteld zijn zienswijze naar voren te brengen
Op 11 februari is de website www.watisjouwrheden.nl gelanceerd. Hierop is alle informatie rondom duurzaamheid te vinden. Zo ook de informatie rondom de voorliggende ontwerpbeleidskaders. De komende weken gaan we deze website nog enkele maken nadrukkelijk onder de aandacht brengen.

Zoals eerder aangegeven bieden wij tijdens de inzage periode iedereen de mogelijkheid zowel schriftelijk als mondeling zienswijzen in te dienen. Verder wordt er nog een poll georganiseerd om de mening van inwoners te peilen. Deze poll zal zowel via Rheden Spreekt als via social media worden gedaan. Hoewel iedereen kan meedoen, is deze poll via Social Media met name erop gericht om jongeren te bereiken. Zoals bekend zijn de jongeren via de gebruikele kanalen lastig te beanderen, en het gaat om hun toekomst.

9 Wordt er een evaluatie uitgevoerd?

De zienswijzen op het beleidskader Energie en Landschap en het beleidskader Samen Energie Opwekken worden meegenomen en gewogen in het definitieve beleidskader dat ter vaststelling wordt aangeboden aan de Raad.

Twee jaar na vaststelling zal worden geëvalueerd of de beleidskaders in voldoende mate functioneren. Hierbij worden mogelijke ontwikkelingen vanuit de RES meegenomen.

De Steeg,